

Реформування обліку в бюджетних установах: проблемні питання та шляхи вирішення

*Світлична В.Ю., к. е. н., доц., Гайченя Т.І., ст-ка, Чавикіна К.С., магістр,
Харківський національний університет міського господарства*

В розвитку кожної високо розвинутої країни відіграє важливу роль діяльність бюджетних організацій і установ. Останні, маючи некомерційний характер (тобто одержання прибутку для них не є основною діяльністю), достатньо гостро відчувають кардинальні зміни в економіці.

Ринкові умови господарювання вимагають від вітчизняних бюджетних установ переходу до міжнародних стандартів, а отже і використання нових принципів, форм і методів управління у бюджетній сфері.

Бухгалтерський облік установ і організацій бюджетної сфери має специфічні і принципово відмінні риси, адже його прийоми і методи націлені на здійснення контролю над виконанням кошторису бюджетної організації, виділенням фактичних і касових видатків, організацією обліку в розрізі кодів бюджетної класифікації, відповідністю обліку й звітності вимогам нормативних документів. Предметом бухгалтерського обліку в бюджетних установах є господарські засоби за складом і розміщенням, за джерелами їх формування і призначенням у процесі невиробничого споживання.

Численні дослідники питань реформування бюджетного обліку України виділяють наступні найбільш гострі проблеми даного процесу: відсутність єдиних підходів до розробки дієвих механізмів удосконалення системи обліку з урахуванням вимог міжнародних стандартів; недостатність розробленості питання переходу на єдині методологічні засади, та створення уніфікованого організаційного та інформаційного забезпечення обліку. Окрім того, до складу проблем, що ускладнюють процеси модернізації бюджетного обліку, відносяться також: невідповідність нормативно-правових актів Держказначейства з питань ведення обліку і складання звітності стандартам IPSAS (International Public Sector Accounting Standards); опосередкований вплив НБУ на організацію бухгалтерського обліку в державному секторі України (так як Державна казначейська служба є учасником Системи міжбанківських переказів Національного банку України і тому повинна дотримуватись його вимог щодо структури побудови рахунків); ведення бухгалтерського обліку в державних цільових фондах за різними методиками з використанням різних планів рахунків обліку; подвійна консолідація звітності (окремо по вертикалі Державної казначейської служби і окремо по вертикалі головних розпорядників бюджетних коштів).

Кроками, спрямованими на гармонізацію бухгалтерського обліку бюджетної сфери відповідно до вимог міжнародних стандартів, виступають: розробка та запровадження в державному секторі національних стандартів на основні міжнародних; затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 р.р.

На думку авторів важливими напрямками модернізації бухгалтерського обліку бюджетних установ є:

1) створення Єдиного плану рахунків бюджетного бухгалтерського обліку (адже в державному секторі застосовуються три плани рахунків бухгалтерського обліку: План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів (для ведення бюджетного обліку Державною казначейською службою використовується), План рахунків бухгалтерського обліку виконання кошторисів (для ведення майнового обліку розпорядниками бюджетних коштів), План рахунків підприємств приватного сектору (використовується Державними цільовими фондами для обліку виконання кошторисів));

2) запровадження методу нарахування при виконанні бюджетів (так як дає повну і достовірну інформацію про активи і зобов'язання, дозволяє скласти повний майновий баланс, полегшує порівняння результатів діяльності різних установ).

Реалізація цих кроків та інших заходів перебудови бюджетного обліку несе в собі потенціал успішної модернізації системи обліку і звітності у бюджетній сфері.